

forflag, og som gik ud paa, at han principalt vilde holde sig til de paa Ændringslisten tidligere stillede Forflag, vil stemme for dette, navnlig af de Grunde, som han forøvrigt anførte. Han fandt, at det kunde være gavnligt og tilfredsstillende for et Forhold af den Natur som det her omhandlede, og at det efter de Erfaringer, han havde, heldigt vilde løse den Opgave, som her foresligger, nemlig den, at værne om Æhendets Ret paa en Maade, der ikke skader Æhendeforholdets Natur. Jeg maa udtrykkelig udtale mig for, at de Ord i Ændringsforflaget: „medmindre han med Æendet derom kan forenes“, blive staaende, det lægger jeg særdeles Vægt paa, og jeg indseer ikke, at der kan være Ulemper forbundne med, at de blive staaende. Naar et Æhende kommer til Høusbonden og siger: Jeg ønsker, at De vil give mig et Skudsmaal for den Tid, jeg har været hos Dem, et Vidnesbyrd om, hvorledes min Opførsel har været, og naar Høusbonden er villig hertil, indseer jeg ikke, hvilke Ulemper, der skulde flyde af, at Høusbonden giver et saadant Skudsmaal. Jeg finder, at det er en ganske hensigtsmæssig Maade at komme bort fra de Ulemper, som man mener ere tilstede, men som jeg, for mit Vedkommende, ikke troer ere tilstede, at gaae ind paa det subsidiaire Forflag, hvilket jeg derfor vil tillade mig at anbefale til Vedtagelse.

Østgaard: Efter det Foredrag, vi sidst have hørt, og hvortil jeg fuldelig kan slutte mig, skal jeg kun tillade mig et Par smaa Bemærkninger. Jeg er fuldstændig overbevist om den gode Hensigt, som den ærede Forslagsstiller har haft for sig med sit Lovforflag; men jeg er derhos af den fulde Anskuelse, at det Gode, han derved troer at vinde, vil gaae tabt paa anden Vis. Lovforflaget vil efter min Overbeviisning kun være en Gevinst for det flette og til stor Misnoie og Skade for det gode Æhende, saa at jeg ikke kan være i Samklang med denne saa ofte her i Salen tilbagevendende Lov, og jeg skal i den Retning tillade mig at henvise til den Betænkning, som blev afgiven i 14de Sessjon, og findes i Ahang B. Spalte 377—84; jeg har dengang der hittret den Anskuelse og næret det Haab, at

denne Lov aldeles maatte bortfalde. Men, efterat nu det subsidiaire Forflag er fremkommet, kan jeg slutte mig til den. Jeg skal her henvise til, hvad der blev hittret af den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 1ste Valgkreds (Nyholm). Han sagde, at, naar Friheden er god, saa maa den ogsaa være det i dette Stykke, men jeg indseer paa ingen mulig Maade, hvorledes dette staaer i Harmonie med, hvad her foreslaaes, som indeholder et tvungent Forbud imod at skrive i Skudsmaalsbogen; men kun naar det tilspies, at det dog kan skee efter Overenskomst, er der Frihed tilstede. Jeg skal derfor slutte mig til det subsidiaire Forflag, for at vi endelig engang kunne komme bort fra denne Lov, som allerede saa ofte har ligget for, og for at den ikke oftere skal berøve Ætinget dets Tid, endstjøndt jeg ikke indseer, at der vindes nogen Fordeel derved. Jeg anerkjender det tilfulde, at Skudsmaalene, saaledes som de hidtil ere fremkomne, have haft væsentlig gavnlig Betydning baade for Høusbonde og Æhende, og jeg erkjender tilfulde, at de Skudsmaal, som fremkomme i den Egn, hvor jeg har hjemme, have haft denne Betydning, ved i Reglen at være sande. Hvor dette ikke er Tilfældet, er det Tegn paa en Demoralisation, som dog Gubstuelov ikke eksisterer hos os. Jeg troer heller ikke, at der skulde fremkomme nogle ilde Skudsmaal af det Hensyn, som den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning) omtalte, nemlig fordi Ændret om Morgenens, naar Herskabet fordybede sig i sin Søvn, traadte for haardt paa Trappen; jeg kan forsikre det ærede Medlem om, at et saadant Hensyn ikke vil gjøre sig gjældende hos Landboerne, der netop gjerne see, at Ændret staaer tidligt op. — For at faae Ende paa Sagen, skal jeg indskrænke mig til at støtte det subsidiaire Forflag.

Justitsministeren: Jeg skal blot gjen- tagende erklære, at jeg helst gaar den Vej, som det subsidiaire Forflag antyder, og at der ved at vedtage det turde være størst Chance for en Forandring i den Retning, som man har ønsket. — Jeg har imidlertid forbeholdt mig — forsaavidt det subsidiaire Forflag bliver vedtaget — til tredie Behandling at fremkomme